

Solna kommun

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Tallbackaskolan i Solna kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Solna kommun att senast den **31 oktober 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Solna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (Lgrs 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 3 Kursplaner)

Åtgärder

- Endast elever med beslut om målgruppsstillhörighet i grundsärskolan ska undervisas enligt grundsärskolans läroplan.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Solna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

- Rektor ska
 - se till att de åtgärder som beslutas för att motverka kränkande behandling grundar sig i konstaterade behov för verksamheten och elevgruppen, samt
 - se till att åtgärderna dokumenteras i planen mot kränkande behandling.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Solna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2

kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Alla elevers behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet ska tillgodoses. I detta ingår:
- att skolan arbetar med studie- och yrkesvägledning på ett individanpassat, systematiskt och långsiktigt sätt,
- att tydliggöra hur ansvaret för studie- och yrkesvägledningen är fördelat mellan studie- och yrkesvägledare, lärare och övrig personal samt formerna för samarbetet mellan dem, samt
- att se till att det finns rutiner för studie- och yrkesvägledningen på skolan samt att se till att studie- och yrkesvägledning sker kontinuerligt och interagerat i utbildningen under studietiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Solna kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska
 - o följa upp måluppfyllelsen i samtliga ämnen och årskurser i grundsärskolan,
 - o analysera vad som påverkar och orsakar måluppfyllelsen för verksamheten och dokumentera detta, samt
 - o identifiera utvecklingsområden och besluta vilka insatser som ska genomföras för att de nationella målen ska uppfyllas.

Bedömning

Skolinspektionens bedömer att det finns brister i undervisningen vid Tallbackaskolans grundsärskola då rektorn inte har säkerställt att alla elever undervisas enligt rätt läroplan. Tillsynen visar att elever i grundsärskolan undervisas enligt grundsärskolans läroplan utan att det finns beslut om målgruppstillhörighet i grundsärskolan för eleverna. Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i det målinriktade

arbetet mot kränkande behandling. Tillsynen visar att det målinriktade arbetet som bedrivs på grundsärskolan för att motverka kränkande behandling saknar systematik samt att de förebyggande åtgärder som genomförs inte bygger på en kartläggning av elevgruppens behov. Skolinspektionen bedömer även att det finns brister i den studie- och yrkesvägledande verksamheten. Detta eftersom tillsynen visar att inte samtliga elevers behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses. Dessutom bedömer Skolinspektionen att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet. Utredningen visar att elevernas måluppfyllelse inte följs upp på skolövergripande nivå och att skolans beslutade utvecklingsåtgärder följaktligen saknar en tydlig koppling till de resultat som elevgruppen i grundsärskolan har uppnått.

Föreläggande

Undervisning och lärande

Skolinspektionens bedömer att det finns brister i undervisningen vid Tallbackaskolans grundsärskola då rektorn inte har säkerställt att alla elever undervisas enligt rätt läroplan. Tillsynen visar att det finns elever i grundsärskolans årskurs 1 som undervisas enligt grundsärskolans läroplan. Denna undervisning bedrivs trots att det saknas beslut om målgruppsstillhörighet i grundsärskolan för eleverna. Skolinspektionen ser allvarligt på detta med tanke på de konsekvenser en skolgång i fel skolform kan få för en elev.

Enligt skollagen ska barn som bedöms inte kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning, tas emot i grundsärskolan. Frågan om mottagande i grundsärskolan prövas av barnets hemkommun. Ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Av förarbetena till skollagen framgår att för att ta emot ett barn i grundsärskolan måste en bedömning göras om att barnet inte kan nå upp till grundskolans kunskapskrav på grund av utvecklingsstörning. Av förarbetena framgår även att detta ställningstagande förutsätter en helhetsbedömning av barnet. (Prop. 2009/10:165 s. 388.)

I kommentaren till Skolverkets allmänna råd om mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan (SKOLFS 2013:20) framhåller Skolverket att det är viktigt att ärenden om mottagande blir ordentligt utredda, att beslut fattas på välgrundade underlag och att vårdnadshavarna har insyn i processen.

Skolinspektionens utredning visar att det finns elever i grundsärskolans årskurs 1 som undervisas enligt grundsärskolans läroplan utan att vara mottagna i skolformen grundsärskola. I intervju med Skolinspektionen uppger rektorn att ingen elev utreds för målgruppsstillhörighet innan årskurs 1 och att det kan ta lång tid innan beslut om målgruppsstillhörighet fattas. Under den tid som utredningen pågår går eleven i grundsärskolans årskurs 1 och undervisas enligt grundsärskolans läroplan. Rektorn uppger i intervjun att elever på skolan kan gå uppemot ett läsår i grundsärskolan utan att formellt vara mottagna i grundsärskola. Rektorn ger i intervjun exempel på ett antal elever som vid tidpunkten för tillsynen går i årskurs 1 på grundsärskolan och undervisas enligt grundsärskolans läroplan. Ingen av dessa elever hade något beslut

om målgruppstillhörighet till grundsärskolan när de började i årskurs 1 och undervisades enligt grundsärskolans läroplan under tiden som målgruppstillhörigheten utreddes. Rektorn uppger i intervjun att vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn är alla av dessa elever ännu inte formellt mottagna av Solna kommun till skolformen grundsärskola.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Tallbackaskolans grundsärskola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Solna kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Tallbackaskolans grundsärskolas målinriktade arbete mot kränkande behandling. Tillsynen visar att det målinriktade arbetet som bedrivs på grundsärskolan för att motverka kränkande behandling saknar systematik samt att de förebyggande åtgärder som genomförs inte bygger på en kartläggning av elevgruppens behov. Att de åtgärder som genomförs inte bygger på identifierade riskfaktorer kan leda till att de inte får önskad effekt. Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att ett målinriktat arbete mot kränkande behandling innefattar att man utifrån konstaterade behov i verksamheten vidtar konkreta åtgärder för att motverka kränkande behandling av elever. För att detta arbete ska vara systematiskt och målinriktat behöver arbetet även dokumenteras och följas upp.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Vidare anges att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga att elever utsätts för kränkande behandling. I detta arbete ingår att varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I den utredning som Skolinspektionen har gjort av Tallbackaskolans arbete med skolans plan mot kränkande behandling framkommer att det saknas en dokumenterad kartläggning som utgår från grundsärskolans elever, trots att planen mot kränkande behandling även gäller för grundsärskolan. I Skolinspektionens intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor framkommer att det inte sker någon sammanställning av insamlade uppgifter gällande elevernas trygghet i grundsärskolan. I intervju med lärarna framkommer att grundsärskolans elever inte fyller i enkäter om trygghet eftersom enkäterna inte är anpassade för eleverna i grundsärskolan. I intervju med elevhälsan framkommer att ingen av elevhälsans representanter känner till att grundsärskolans elever har varit med i den kartläggning som ligger till grund för skolans plan mot kränkande behandling, och en representant för elevhälsan uppger att det inte finns några standardiserade kartläggningar av trygghet för grundsärskolans elever. Rektorn bekräftar i intervju att det i grundsärskolan inte har gjorts någon kartläggning av elevernas trygghet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Tallbackaskolans grundsärskola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Solna kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i den studie- och yrkesvägledande verksamheten på Tallbackaskolans grundsärskola. Detta eftersom tillsynen visar att inte samtliga elevers behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses. På skolan saknas ett systematiskt arbete kring studie- och yrkesvägledning. Visserligen erbjuds samtliga elever i årskurserna 8 och 9 studie- och yrkesvägledning, men övriga elevers behov av studie- och yrkesvägledning tillgodoses inte på ett systematiskt sätt utifrån elevernas kartlagda behov och i samverkan med personal med studie- och yrkesvägledningskompetens. Bristerna i arbetet med studie- och yrkesvägledning innebär att eleverna inte aktivt görs medvetna om sina valmöjligheter eller stärks i att kunna göra självständiga och väl underbyggda val om framtida studier och arbete.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Rektorn har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att samverkan mellan skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektorn har även ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. Enligt läroplanen för grundsärskolan ska också studie- och yrkesvägledaren eller personal med motsvarande uppgifter informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

I Skolverkets allmänna råd med kommentarer om arbete med studie- och yrkesvägledning (SKOLFS 113:180, s 13-19) anges bland annat att skolan behöver arbeta med studie- och yrkesvägledning på ett individanpassat, systematiskt och långsiktigt sätt. På så vis kan eleverna utveckla de insikter, kunskaper och förmågor som behövs för att ta ställning till och fatta beslut om sin framtid. Rektorn bör se till att det finns rutiner och metoder för att planera, utvärdera och utveckla studie- och yrkesvägledningen så att den tillgodoser elevernas behov av vägledning. Rektorn bör vidare tydliggöra hur ansvaret för studie- och yrkesvägledningen är fördelat mellan studie- och yrkesvägledare, lärare och övrig personal samt formerna för samarbetet mellan dem. Vidare bör rektorn se till att studie- och yrkesvägledning sker kontinuerligt och interagerat i utbildningen under studietiden, så att eleven ges förutsättningar att göra väl underbyggda studie- och yrkesval, samt se till att eleverna utifrån sina behov, erbjuds vägledningssamtal.

Av Skolinspektionens intervjuer med studie- och yrkesvägledare och lärare framgår att det på skolan saknas ett systematiskt arbete kring studie- och yrkesvägledning för elever i årskurserna 1 till 7. Studie- och yrkesvägledaren uppger att hon har 10 procent av sin tjänst avsatt till grundsärskolans elever och att det inte räcker för att kunna arbeta med de yngre eleverna. Studie- och yrkesvägledaren uppger vidare att hon vägleder elever och vårdnadshavare i årskurs 8 och 9 samt ordnar praktik och "prova-på" i gymnasiesärskolan för dessa elever, men att hon inte arbetar med de yngre eleverna. Enligt studie- och yrkesvägledaren finns det ett behov av mer studie- och yrkesvägledning i grundsärskolan. Lärarna bekräftar i intervju med Skolinspektionen att elever i årskurs 9 får studie- och yrkesvägledning. Lärarna berättar att de med de yngre eleverna pratar om yrken inom ramen för undervisningen inom de samhällsorienterade ämnena och ibland har temaarbeten. Det finns dock enligt lärarna ingen planering för hur arbetet med studie- och yrkesvägledning ska genomföras för eleverna i samtliga årskurser.

Rektorn bekräftar i intervju med Skolinspektionen att studie- och yrkesvägledning framförallt erbjuds eleverna i årskurserna 8 och 9. Rektorn säger att hon föregående termin, utifrån Solnas kommundokumentation för studie- och yrkesvägledning, har tagit fram en handlingsplan för studie- och yrkesvägledning som är anpassad för Tallbackaskolan. Rektorn säger att det som står i den ska genomföras. Enligt rektorn ska handlingsplanen utvärderas varje år och tanken är att personalen då ska följa upp vilka av aktiviteterna ur planen de har genomfört. Rektorn uppger att handlingsplanen ska vara känd för personalen och att varje arbetslag har haft i uppgift att gå igenom den.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Tallbackaskolans grundsärskola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Solna kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet på Tallbackaskolans grundsärskola. Skolinspektionens utredning visar att skolans beslutade utvecklingsåtgärder saknar en tydlig koppling till de resultat som elevgruppen i grundsärskolan har uppnått. Lärarna och rektorn följer på individnivå upp elevernas resultat i de olika ämnena eller ämnesområdena, men utredningen visar att dessa uppföljningar inte ligger till grund för utvecklingsåtgärder på skolövergripande nivå. Inte heller följs tryggheten för grundsärskolans elever upp på skolövergripande nivå. Då en uppföljning och analys av grundsärskolans resultat på skolövergripande nivå saknas, samt att det inte är tydliggjort på vilket sätt i övrigt som utvecklingsåtgärderna i skolans verksamhetsplan och kvalitetsarbete har tagit utgångspunkt i de förhållanden som råder i grundsärskolans verksamhet, är det oklart om vidtagna och planerade utvecklingsåtgärder är adekvata för grundsärskolans verksamhet. Det finns därmed en risk för att skolan inte uppmärksammar vad som kan leda till att grundsärskolans elevers måluppfyllelse kan förbättras.

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98), innebär systematiskt och kontinuerligt att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt, med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Skolinspektionens utredning visar att det på Tallbackaskolan saknas uppföljning av grundsärskolans resultat och att resultaten i grundsärskolan inte ligger till grund för beslut om utvecklingsåtgärder. I skolans dokument "Verksamhetsplan 2017/2018" och "Resultatprognos skola 17/18" som avser såväl förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan, saknas uppföljning av grundsärskolans måluppfyllelse och trygghet. Det finns i dessa dokument vissa dokumenterade utvecklingsåtgärder, vilka dock saknar koppling till en analys av grundsärskolans resultat. Det finns inte heller beskrivet vilken effekt de förbättringsområden som skolan har arbetat med under föregående läsår har haft för grundsärskolans verksamhet.

I Skolinspektionens intervju med skolans rektor framkommer att det inte gjorts någon uppföljning eller analys av resultatet för eleverna i grundsärskolan i samtliga ämnen eller ämnesområden. Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen att de på skolan inte har följt upp eller analyserat måluppfyllelsen ämnesvis på skolövergripande nivå och att de pratar mer på en generell nivå kring elevernas måluppfyllelse. Alla elever når enligt rektorn de mål de ska men rektorn kan inte säga om eleverna skulle kunna nå längre utifrån den analys som nu görs på skolan.

I Skolinspektionens intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor framkommer att inte heller någon uppföljning av grundsärskolans elevers trygghet har gjorts. Lärarna uppger i intervju att grundsärskolans elever inte fyller i enkäter eftersom enkäterna inte är anpassade för eleverna i grundsärskolan. I intervju med elevhälsans representanter framkommer att det inte finns några standardiserade kartläggningar av trygghet för grundsärskolans elever. Rektorn bekräftar i intervju med Skolinspektionen att det i grundsärskolan inte har gjorts någon kartläggning av elevernas trygghet och att eleverna inte heller svarat på kommunens enkäter om trygghet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Tallbackaskolans grundsärskola inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Solna kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Extra anpassningar och särskilt stöd

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Solna kommun uppfyller författningarnas krav inom extra anpassningar och särskilt stöd.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Solna kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Norell

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Norell

X Marlene Giertz

Föredragande
Signerat av: Marlene Giertz

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Tallbackaskolan

Fakta om Tallbackaskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Solna kommun under vårterminen 2018. Tallbackaskolan besöktes av Skolinspektionen den 20 mars 2018.

Tallbackaskolans grundsärskola är en kommunal grundsärskola belägen i Solna kommun. Skolan erbjuder undervisning i årskurs 1-9 och har för närvarande 14 elever. Tallbackaskolans grundsärskola ligger i anslutning till Tallbackaskolans grundskola och skolorna leds av samma rektor.

Måluppfyllelse

Det finns ingen nationell statistik över grundsärskolans kunskapsresultat i Skolverkets databas (SIRIS).